

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Dato: 11.10.2021

Vår ref: 21/03428-2 SSS

Deres ref:

Høringssvar fra Nord-Hålogaland bispedømmeråd - Forslag til regulering av konverteringsterapi

Nord-Hålogaland bispedømmeråd behandlet høringen i møte 7. oktober 2021 og har følgende høringssvar:

Høring om regulering av konverteringsterapi

Kulturdepartementet har sendt på høring et lovforslag om regulering av konverteringsterapi og Nord-Hålogaland bispedømmeråd vil med dette komme med sine kommentarer til forslaget.

Lovforslaget oppsummert

Lovforslaget vil gjøre det straffbart å utføre konverteringsterapi på personer under 18 eller 16 år under alle omstendigheter og på personer over 18 år under visse forutsetninger som at det ikke er noe mottaker av handlingen frivillig oppsøker eller at mottaker er utsatt for utilbørlig press. Det er også foreslått at det vil bli straffbart å presse eller lure noen til å motta konverteringsterapi i Norge eller utlandet.

Konverteringsterapi blir definert som «behandlingslignende handlinger som har som formål å få en annen til å endre eller fornekte [evt. undertrykke] sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet».

Særlige prinsipielle vurderinger

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har som utgangspunkt at alle mennesker er skapt i Guds bilde, med en iboende gudelighet. Vi forfekter at alle mennesker er villet av Gud og skal kunne leve i en visshet om at de er elsket som de er og ikke trenger å endre sin person eller bli endret av andre for å være god nok. Dette er et grunnprinsipp i det kristne menneskesynet og vi ser ikke at såkalt konverteringsterapi kan forenes med et kristent menneskesyn, da man her mener at grunnleggende trekk ved et menneske må endres for at vedkommende skal være «akseptabel».

Nord-Hålogaland bispedømmeråd vil derfor understreke at såkalt konverteringsterapi hverken er terapi, sjelesorg eller kristen samtalepraksis.

Vi vil i den forbindelse peke på WHO's definisjon av seksualitet: «Seksualitet er en integrert del av ethvert menneskes personlighet. Seksualiteten er et grunnbehov som utgjør et aspekt av å være menneske og som ikke kan skilles fra andre livsaspekter (...) den finnes i energien som driver oss til å søke kjærlighet, kontakt, varme og nærhet» (2010)

Nord-Hålogaland bispedømmeråd mener ethvert menneske har en iboende kjærlighetsevne, og en rett til selv å definere sin seksualitet og sin kjønnsidentitet.

Dette betyr ikke at kristen morallære eller seksualetikk nødvendigvis vil støtte enkeltpersoners livsvalg eller handlinger, men det er da valgene eller handlingene og ikke personen som er saken, ikke personens identitet. Dette opplever vi er vektlagt og forstått i departementets høringsnotat.

I avsnitt 8.2.5.3 i departementets høringsnotat blir det understreket at et forbud «ikke skal ramme rene samtaler og veiledning der en forelder, religiøs leder, sjelesørger eller annen gir uttrykk for sin, og eventuelt trossamfunnets, religiøse overbevisning knyttet til å akseptere seksuelle handlinger eller kjønnsidentitet. Vi stiller oss spørrende til denne formuleringen i nevnte avsnitt.

Når kjønnsidentitet blir tematisert, og en sterk alternativ overbevisning presenteres, entrer man «urørlighetssonen» til mennesket. Det er heller slik at enkeltmennesket skal styrkes og gis hjelp til å se seg selv. Mennesket må selv få definere hvem man er.

Her vil vi også tilføye at sjelesorg er en av kirkens kjerneoppgaver og skal omfatte omsorg for hele mennesket, hvor både tanker, følelser, ånd og kropp har plass. Sjelesorg må skje gjennom lytting og samtale, i tråd med forståelsen av sjelesorgens grunnleggende oppgave. Vår definisjon av dette er i samsvar med det vi finner hos for eksempel Modum Bad.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd finner derfor ikke at religionsfriheten er truet av lovforslaget, slik det er utformet. Det vil fremdeles være svært stor åpning for å forfekte syn – religiøst betinget eller på annet grunnlag – som skiller seg fra majoritetens synspunkter. Det er betryggende at det er gitt så klare føringer for hva som ikke er ansett å falle inn under lovens bokstav, da dette kan gi loven større legitimitet også i miljøer som har vært bekymret for om deres religionsfrihet ville bli rammet av en slik lov og stilne påstander om at religionsfriheten er under angrep.

Konverteringsterapi i et psykofaglig perspektiv

Konverteringsterapi er en pseudovitenskapelig praksis som ikke har noen påviste positive virkninger. Derimot er det påvist store negative skadevirkninger hos mennesker som har vært utsatt for en slik praksis. Mennesker med kjønnsidentitet eller seksuell legning som er uavklart eller går på tvers av forventninger i familie, trossamfunn og i øvrig samfunn er ofte i en særlig sårbar situasjon, noe som både kan gjøre enkelte mer mottagelige for press om konverteringsterapi og gjøre de negative virkningene større.

Det er psykologfaglig enighet om følgende: «Norsk psykologforening mener konverteringsterapi ikke bør finne sted. Tvert imot kan det bidra til utvikling av psykiske lidelser» (2017). Den amerikanske psykiaterforeningen (APA) uttaler: «APA er motstander av enhver psykiatrisk behandling slik som «konverteringsterapi» som er basert på antakelsen om at homoseksualitet per se er en mental lidelse. Risikoen ved «reparativ terapi» er stor (...) ettersom terapeutens allianse med samfunnets fordommer mot homoseksualitet kan forsterke selvhatet som pasienten allerede opplever». APA oppfordrer til at denne type «terapi» blir forbudt i alle de amerikanske stater (2018).

Aldersgrense 18 år

I lys av dette vil vi sterkt framholde at aldersgrensen for straffbarhet ved konverteringsterapi bør settes til 18 år, som svar på departementets spørsmål om den absolutte aldersgrensen bør være 16 eller 18 år for konverteringsterapi. Ungdom er i en særlig sårbar periode i livet, og kan ikke forventes å ta fullstendig reflekterte valg i et så komplisert spørsmål. 18 år bør derfor være en absolutt nedre grense. En nedre grense på 18 år bør likevel ikke, tolkes for bastant, da ungdom ikke er fullt utviklet før et stykke ut i 20-årene. Loven omhandler mennesker som ofte sliter mer i prosessen med å falle til ro med egen identitet enn mange

andre. 18 år er derfor lavt det også, og i vurderingen av når handlinger er utilbørlige bør den enkeltes livssituasjon vurderes som et tungtveiende moment, også for personer over 18 år.

Konklusjon

Nord-Hålogaland bispedømmeråd vil konkludere med at såkalt konverteringsterapi strider mot et grunnleggende kristent menneskesyn. Vi kan ikke se at dette har noen positive sider, men vurderer det som et utelukkende negativt fenomen. Vi opplever også at lovforslaget ivaretar hensynet til religionsfrihet. Vi er derfor svært fornøyd med at et forbud nå er foreslått og støtter lovforslaget slik det foreligger med de tilleggskommentarer vi allerede har kommet med.

Med vennlig hilsen

Anne Bergljot Skoglund
stiftsdirektør

Steinar Sneås Skauge
kirkefagsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep 0030 OSLO